

Még mindig nem került pont a közvilágítás-korszerűsítési ügyek végére

A Versenytanács a Vj-176/2001. sz. ügyben hozott határozata kimondta, hogy a Dél-Magyarországi Áramszolgáltató Rt. (DÉMÁSZ) gazdasági erőfölényes helyzetével több esetben is visszaélt és emiatt a jogsértések súlyát tükröző, több tízmillió bírságot szabott ki. A Versenytanács megállapította, hogy a DÉMÁSZ gazdasági erőfölényes helyzetben van az áramszolgáltatás piacán - ideértve a közvilágítási célzatú villamos energia szolgáltatását is. Szintén erősek a pozíciói a kapcsolódó közvilágítás korszerűsítési, valamint üzemeltetési és karbantartási piacokon. A Versenytanács bizonyítottan látta, hogy a DÉMÁSZ arra használta fel az áramszol-

gáltatás terén fennálló kizárólagos jogát, hogy a liberalizált közvilágításkorszerűsítési piacon megnehezítse versenytársai, a piacra újonnan belépők helyzetét.

Hasonló ügyben a TITÁSZ-t is elmarasztalta a Versenytanács.

A Fővárosi Bíróság 2005. március 30-án meghozott ítéletében – az eljárás során beszerzett szakértői véleményre alapozva – alperes határozatát részben megváltoztatta, a kiszabott bírságot jelentősen csökkentette. A Fővárosi Bíróság alperes gazdasági erőfölényre vonatkozó megállapítását helyénvalónak találta. Hiányos indoklás miatt a bíróság az első, a harmadik és a negyedik tényállás szerinti jogsér-

tések tekintetében „nem volt abban a helyzetben, hogy az elmarasztalások jogszerűségét megnyugtatóan megállapítsa”. A szakértői vélemény megállapításaira támaszkodva kimondta a bíróság, hogy a második és részben az ötödik tényállásban említett jogellenes magatartás „nem volt a felperes terhére róható”. Szintén a szakértői jelentésre hivatkozva a kötbér mértékének túlzott mértéke kapcsán a GVH-nak adott igazat, így az ötödik tényállásban említett elmarasztalással egyetértett, a bírság összegét ehhez igazítottan leszállította.

Az elsőfokú ítélet ellen mind a GVH, mind az áramszolgáltatók fellebbeztek.

A Versenytanács nem jogerős DÉMÁSZ határozatában visszaélnék minősített magatartások:

1. a közvilágítás korszerűsítéséhez kapcsolódó kivitelezési terv jóváhagyását műszaki-biztonsági szempontokon túl tulajdonosi, üzemeltetési kérdésekben való megegyezéshez is kötötte;

2. a közvilágítás korszerűsítés kivitelezéséhez csak akkor járult hozzá, ha a Közvil Rt. megvásárolja tőle a felszerelésre kerülő lámpatesteket;

3. a korszerűsített közvilágítás szolgáltatás nyújtásához szükséges szerződések megkötését, indokolatlanul hátráltatta;

4. azokkal az önkormányzatokkal, ahol a DÉMÁSZ végzi a közvilágítás korszerűsítését, az általánostól eltérő, olyan kedvező feltételekkel vállalta villamos energia szolgáltatását és hibaelhárítást, amelyeket nem kínált azoknak a településeknek, amelyek más vállalkozást bíztak meg a korszerűsítéssel;

5. egyes önkormányzatokkal olyan hosszú távú teljes körű közvilágítás szolgáltatási szerződéseket kötött, amelyekben kötbér kikötésével megakadályozza, de legalábbis korlátozza az önkormányzatokat abban, hogy feljogosított fogyasztóként mástól is vásárolhassanak közvilágítási célra villamos energiát.

A TITÁSZ-szal szemben az 1., 2. és 5. pontok szerinti jogsértések kerültek megállapításra.

A Legfelsőbb Bíróság előzetes döntéshozatal ügyében hozott ítéletének ismertetése

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) hivatalból indított versenyfelügyeleti eljárást három vállalkozás ellen annak megállapítására, hogy azok irányítást szereztek-e a Hejőcsabai Cement és Mészipari Rt. (HCM) felett. A GVH az eljárást megszüntette, mivel álláspontja szerint az irányítás megszerzésének ténye nem volt bizonyítható.

A határozat felülvizsgálata iránt a HCM korábbi tulajdonosai nyújtottak be keresetet. A perindítási jogosultságukat arra alapították, hogy a jogellenes összefonódás fosztotta meg őket az eredetileg birtokolt HCM részvénymennységtől, illetve hivatkoztak arra is, hogy tevékenységi körükbe tartozik a cementgyári hulladékégetés, ezért versenyjogi szempontból a cementgyárak piacán is megjelenének, azonban a sérelmezett irányításszerzés a piacra lépésüket akadályozza, és így nemcsak tulajdonosi, hanem versenytársi minőségben is sérelmet szenvedtek.

Az elsőfokú bíróság a keresetet arra való hivatkozással utasította el, hogy a felperesek sem a Tpv-t., sem az Áe. szerinti ügyfélnek nem minősülnek, így ügyféli jogállásuk hiánya miatt a keresetindítási joguk hiányzik. A Pp. 327. § (1) bekezdése alapján szintén nem állapítható meg perindítási joguk, mivel más piacon tevékenykednek, mint a vizsgált vállalkozások, és az összefonódásból eredő polgári jogi jégsérelmük nem tekinthető olyan jognak, vagy törvényes érdeknek, mely perindítási jogosultságukat megteremtené.

Az ítélet ellen e felperesek fellebbezést nyújtottak be, és kezdeményezték egyben az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárását abban a kérdésben, hogy a keresetindítási jogukat az Európai Bíróság – Pp.-hez képest – tágabb értelmezést adó gyakorlata szerint kell-e megítélni.

A másodfokú bíróság keresetet elutasító ítélete szerint a GVH-nak nem kellett alkalmaznia a közösségi jogot a határozata meghozatala során, így a közösségi jog és a közösségi bíróságok gyakorlatának vizsgálatára nem is kerülhetett sor. Községi jog alkalmazására csak a 2004. május 1-e után hozott határozatok esetében kerülhet sor, mivel az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére vonatkozó eljárási szabályokat 2004. május 1-i hatállyal iktatták be a Pp.-be.

A felperes felülvizsgálati kérelmében arra hivatkozott, hogy a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell az előzetes döntéshozatali eljárásra vonatkozó szabályokat. Álláspontja szerint a kérelem keresetindítási jogra (eljárási kérdésre) vonatkozott - arra, hogy milyen esetben tekinthető a felperes közvetlenül és személyben érintettnek, ha a határozat a vállalkozások összefonódásának engedélyezése iránti olyan eljárásban született, amely eljárásban a felperes sem kérelmezőként, sem eljárás alá vont vállalkozásként nem szerepelt. Ezért a közösségi jognak a keresetindítási jogosultságra vonatkozó szabályait alkalmazni kell a perben, függetlenül attól, hogy mikor hozta meg a határozatát az alperes.

A Legfelsőbb Bíróság (LB) ítélete szerint alaptalan volt a felperes felülvizsgálati kérelme a keresetindítási jog megállapítására, és a közösségi jog alkalmazására irányuló részében.

Az ítélet szerint a kérdés eldöntésének lényege, hogy egy adott időintervallumban, azaz a Tpv-t. 83. § (1) bekezdése szerinti keresetindítási határidőben a keresetindítási jogra vonatkozó szabályok szerint a felpereseket a keresetindítási jog megillette-e. Az LB szerint a határozat 2002. február 19-i kézbesítését figyelembe véve, arról kellett döntenie, hogy 2002. február 20. és március 31.-e között volt-e olyan szabályozás, amely a felperesek keresetindítását megengedte, illetve ezen

időtartam alatti európai bírósági gyakorlat irányadó-e, tekintettel arra, hogy a keresetindítási jog adott intervallumban fennálló jogosultság, az utóbb visszaható hatállyal nem teremthető meg, nem hozható létre.

Az LB szerint a közösségi jog nem alkalmazható olyan kérdésre, amely a csatlakozás időpontja előtt merült fel és adott időtartamra, konkrétan a közigazgatási perekben a harmincnapos határidőre vonatkozott. A keresetindítási jog így nem prolongálódik, a keresetindítás feltételeinek a per indításakor kell fennállniuk, nem utóbb kell azok feltételeit megteremteni. Mindezek alapján arra jutott az LB, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás iránti kezdeményezésnek nem volt helye, hiszen 2002. II-II. hónapokra az Európai Bíróság jogértelmezése, gyakorlata irreleváns – figyelemmel a 2004. május 1. napjától történő csatlakozására.

A fentiekén túlmenően megvizsgálta LB azt is, hogy felperesnek jogát, vagy törvényes érdekét érinti-e az eljárás tárgyát képező határozat, vagyis van-e a felperesnek a nemzeti jog alapján perindítási jogosultsága. Az ítélet szerint a felperes által vélt azon lehetőség mely szerint a per remélt kimenetelétől függően valamely reparációval kedvezőbb helyzetbe kerülhet, mint részvényes, nem eredményezheti annak megállapítását, hogy a versenyfelügyeleti ügy érinti a felperes jogát.

A végrehajtás felfüggesztésével kapcsolatos bírói gyakorlat

Az elmúlt évben - feltehetőleg a kiszabott bírságok robbanásszerű összegének növekedése folytán - megszorodott a Gazdasági Versenyhivatal bírságot kiszabó határozatai végrehajtásának felfüggesztésére irányuló keresetek száma.

A Tpv. 2001. február 1-jétől hatályos 83. §-ának (1) bekezdése szerint az ügy érdemében hozott határozat ellen előterjesztett keresetnek nincs halasztó hatálya a határozat végrehajtására (azonnali végrehajthatóság).

A Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 332. § (3) bekezdése szerint a bíróság a közigazgatási határozat végrehajtásának felfüggesztését, az eljárás során bármikor – már a tárgyalás kitűzése előtt is –, akár hivatalból, akár kérelemre elrendelheti. A 330. § (3) bekezdése szerint a bíróság a keresetlevél beérkezésétől számított nyolc napon belül határoz a végrehajtás felfüggesztésének kérdésében, amennyiben végrehajtás felfüggesztését a fél kéri.

A fentiekben túlmenően további irányadó rendelkezéseket tartalmaz a KK. 14. sz. állásfoglalás II. pontja, mely szerint a bíróság a közigazgatási határozat végrehajtásának felfüggesztését különösen akkor rendelheti el, ha

- a) a határozat azonnal végrehajthatóvá nyilvánítása jogszabályt sért, illetőleg
- b) ha a felfüggesztést különös méltánylást érdemlő vagy egyéb jelentős körülmények indokolják vagy
- c) ha a végrehajtás a fél számára súlyos hátrányt előidéző következményekkel járhat.

Az alábbiakban be kívánunk mutatni néhány alapelvet, melyek az elmúlt év ítéleteiben jelentek meg:

– Általános szabályként elmondható, hogy a végrehajtás felfüggesztése esetében is alkalmazandó a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése, mely szerint a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el.

– Önmagában az eljárási jogszabálysértésre, illetve eltérő jogi álláspontra hivat-

Néhány fontosabb ügyben kiszabott bírság végrehajtásának alakulása

Ügyszám	Fővárosi Bíróság végzése a végrehajtás felfüggesztéséről	Fővárosi Ítéltábla végzése a végrehajtás felfüggesztéséről
Vj-70/2002 Mozikartell Budapest Film 37 000 000 Ft. Intercom Rt. 83 000 000 Ft. Palace Cinemas Kft. és UCICE Kft. 83 000 000 Ft. egyetemlegesen	Felfüggeszti a végrehajtást.	–
Vj-138/2002. Bartók Béla út Strabag: 137 000 000 Ft. Ring: 52 000 000 Ft. EGUT: 56 000 000 Ft.	Elutasítja a felperesek keresetét.	Helyben hagyja az FB végzését.
Vj-154/2002 NYUFI Székház Baucont Kft. 149 000 000 Ft. Közép.építő Rt. 149 000 000 Ft.	Elutasítja a felperes (BAUCONT) keresetét. Elutasítja a felperes keresetét az új eljárásban is.	Hatályon kívül helyezi az FB végzését és új eljárásra utasítja.
Vj-27/2003 Autópálya kartell Strabag Rt. 2 468 000 000 Ft. Betonút Rt. 2 212 000 000 Ft. Hidépitő Rt. 1 371 000 000 Ft. Debmüt Rt. 496 000 000 Ft. Egút Rt. 496 000 000 Ft.	Elutasítja a felperesek keresetét. A megismételt eljárás még folyamatban van.	Hatályon kívül helyezi az FB végzését és új eljárásra utasítja.
Vj-28/2003 NYUFI Székház Épker Kft. 227 000 000 Ft. Baucont Kft. 227 000 000 Ft. KÉSZ Kft. 136 000 000 Ft.	Elutasítja a felperesek keresetét.	Hatályon kívül helyezi az FB végzését eljárásjogi hiba okán ¹⁰ .

kozás, vagy a bírság összegszerűsége, annak nagysága nem alapozhatja meg a végrehajtás felfüggesztését.¹

– Nem foglalhat állást a bíróság a határozat felfüggesztése körében az ügy érdemére kiható, a határozat jogszerűségét érintő kérdésekben, azokról az elsőfokú eljárást befejező határozatban kell döntenie.²

– A felfüggesztésről szóló döntés feltétele, hogy az azt kérelmező meghatározott - a vagyoni helyzete igazoló- iratok rendelkezésére bocsátásán túlmenően indokolja is meg kérelmét, illetve ennek bizonyítékait tárja a bíróság elé.³

– Az iratok hiányos csatolása önmagában a felfüggesztésre irányuló kérelem elutasításának indoka lehet.⁴

– A KK. 14. számú állásfoglalás II./a pontjára való hivatkozás alaptalan, hiszen maga a Tpv. rendeli el az azonnali végrehajthatóságot és nem a GVH.⁵

– Nem alapozható a végrehajtás felfüggesztése arra a tényre, hogy az adott jog-

kérdésben még nincsen kialakult bírói gyakorlat.⁶

– Nem vehető figyelembe különös méltánylást érdemlő, vagy jelentős körülményként, illetve súlyos hátrányt előidéző következményként az, hogy az eltiltott tevékenységgel azonos tevékenységet folytatnak a felperes versenytársai.⁷

– Nem alapozhatja meg a végrehajtás felfüggesztését a fél által befizetett bírság esetleges visszafizetése miatt a közigazgatási szervnél utóbb felmerülő járulékok, költségek.⁸

– Felfüggeszthető a végrehajtás, amennyiben a határozatok azonnali végrehajthatóságához fűződő közérdek, vagyis a piaci versenyre gyakorolt hatás kiküszöbölése az átlagosnál kisebb súlyú, mint a felperes gazdálkodásában a döntés következtében bekövetkező hátrány.⁹

¹ Ld. pl. Fővárosi Bíróság 7.K.33.782./2004/2-II. sz., és Fővárosi Ítéltábla 2. Kpkf.52.044./2005/3. számú végzései.

² Ld. pl. Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.28.676/2004/3. számú végzése.

³ Ld. pl. Fővárosi Bíróság 7.K.32.439./2004/6. számú végzése.

⁴ Ld. pl. Fővárosi Bíróság 7.K.31315./2004/16. számú végzése.

⁵ Ld. pl. Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.28.902/2004/3. számú végzése.

⁶ Ld. pl. Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.28.902/2004/3. számú végzése.

⁷ Ld. pl. Fővárosi Ítéltábla 2.Kpkf.52.044/2005/3. számú végzése.

⁸ Ld. pl. Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.28.902/2004/3. számú végzése.

⁹ Ld. pl. Fővárosi Bíróság 7.K.30482./2005/3. számú végzése

¹⁰ Az FB nem volt megfelelően megalakítva: egyesbíró járt el három bíró helyett.